

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Українська медична стоматологічна академія
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
University of St. Augustine for Health Sciences (USA)
Šiauliai University (Lithuania)
University of Strasbourg (France)
Francisk Skorina Gomel State University (Belarus)

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ: РЕАЛІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ

Збірник наукових матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції з міжнародною участю
до 90-річчя Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

19 листопада 2020 року

PHYSICAL REHABILITATION AND HEALTHSAVING TECHNOLOGIES: REALITIES AND PERSPECTIVES

Collection of materials of the VI All-Ukrainian Scientific and Practical
conferences with international participation

November 19, 2020

Полтава 2020

Л.П. Клевака, к. пед. н., доцент
кафедри психології та педагогіки
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ТУРБОТА ПРО ЗДОРОВ'Я ВИХОВАНОК В ПОЛТАВСЬКОМУ ІНСТИТУТІ ШЛЯХЕТНИХ ДІВЧАТ

Здоров'я – безцінне надбання людини, важлива умова повноцінного і щасливого життя. Здоров'я допомагає успішно вирішувати основні життєві завдання: вчитися, працювати, спілкуватися, дружити, створювати сім'ю, виховувати дітей, долати труднощі, а якщо доведеться, то й значні перевантаження. Проблема збереження й зміцнення здоров'я за всіх часів була однією із ключових у суспільстві. Пошуки нової парадигми формування здорового способу життя молодого покоління українців неможливе без аналізу надбань національного та регіонального педагогічного досвіду. Зазначимо, що освітні заклади, де діти, підлітки та молоді люди проводять більшість свого часу, мають величезний виховний і здоров'язбережний потенціал. Наукові розвідки Бодяньського П. І., Бучневича В. Є., Мазанова П. І. засвідчують, що велику увагу в освітніх закладах Полтавської губернії, надавали фізичному вихованню, збереженню здоров'я учениць, формуванню здорового способу життя молодого покоління. У цьому контексті цікавим є дослідження проблем формування здорового способу життя в діяльності Полтавського інституту шляхетних дівчат в другій половині ХІХ – на початку ХХ ст.

Найвизначнішим жіночим освітнім закладом Полтавської губернії вважається Полтавський інститут шляхетних дівчат (1818 – 1918). Відповідно до загальної мети освіти діяльність інституту спрямовувалася на вирішення основних завдань: розумового розвитку, морального виховання, фізичного та естетичного вдосконалення учениць. Вихованки дівочого інституту за його коштів утримувались повністю: навчання, харчування, відпочинок, одяг. З метою фізичного удосконалення учениць в інституті викладалися гімнастика, танці, гігієна, фізичні вправи та ігри, верхова їзда [5, с. 26]. Заняття гімнастикою та танцями здійснювалися після навчальних занять [2, с. 393]. У «Проекті Єдиної школи на Україні», зокрема, підкреслювалося, що «руханка» розвиває тілесними вправами здоров'я, красу тіла та його рухів, а також виховує волю учениць. На фізичну підготовку відводилося 2 год. щотижня у кожному класі. Зміст занять передбачав різноманітні види діяльності: народні ігри, танці, мандрівки, освітні гуляння (екскурсії) [1, с. 99-100]. Важливо зазначити, що педагоги наполягали на необхідності заснування власної системи шкільної гімнастики, багатой національними формами. На практичних заняттях з танцювального мистецтва дівчата знайомилися переважно з поширеними зразками західноєвропейського хореографічного мистецтва. Вивчалися популярні танці, які традиційно виконувалися під час проведення мистецьких заходів: Полонез, Французька кадрили, Полька, Мазурка. У процесі вивчення європейських танцювальних форм було властиве привнесення українського

національного колориту. Деякі із них, асимілювавшись, отримували нові назви – Волошки (Полтавська старовинна кадриль), Полька-полтавка, Козак-вальс [2, с. 132].

В освітньому закладі учениць привчали до дотримання режиму, необхідності руху і відпочинку, ігор на свіжому повітрі, систематичного огляду лікарем тощо. Особливу увагу звертали на здорове і різноманітне харчування. У сьомій статті Статуту Полтавського інституту шляхетних дівчат зазначалося, що їжа для учениць повинна бути корисною і різноманітною. Тричі на день учениці відвідували спільну їдальню. Як до прийому їжі, так і після, учениці звертали увагу на гігієну, а саме: миття рук, полоскання ротової порожнини. Сон здійснювався відповідно віку дівчат, печі топилися згідно вказівок гігієністів [3, с. 23]. Важливо зазначити, що для відпочинку учениць створювалися рекреаційні зали, картинами та лавами оздоблювалися коридори, облаштовувалося подвір'я та сад. Якщо дозволяла погода – здійснювалися прогулянку садом інституту. Взимку каталися на ковзанах.

В інституті за станом здоров'я учениць слідкували класні дами [6, арк. 92 зв.–95]. Вони спостерігали за тим, щоб постільна білизна змінювалася щотижня, а одяг на вихованках – два рази на тиждень. Кожного вечора учениці мили обличчя, шию, руки. Кожної суботи учениці відвідували баню. Інститут мав лазарет, свого лікаря, його помічника, наглядачку лазарету та її помічницю. Виділялися кошти на лікування вихованок інституту [2, с. 374-375, 382]. Також класні дами турбувалися про ходу, поставу учениць, про те, яким чином надати тілу дівчат граційності. З цією метою здійснювалися заняття з танців, навіть без музичного супроводу («запросто») [4, с. 49]. Також класні дами слідкували за чистотою в приміщеннях, провітрюванням та помірним опалюванням.

Інститут мав власну лікарню на 7 кімнат із стоматологічним кабінетом, лазарет для осіб з інфекційними захворюваннями з окремим входом.

Збереження та зміцнення здоров'я молодого покоління – цінність, яка має стратегічне значення для сталого розвитку суспільства і належить до актуальних завдань освіти. У Полтавському інституті шляхетних дівчат формували звички до фізичної та гігієнічної культури, а саме: підтримання чистоти тіла, ранкова гімнастика, потреба в рухах, ергономічні умови навчання і відпочинку та ін.

Література

1. Благова Т. Розвиток шкільної і професійної мистецької освіти на Полтавщині (друга половина XIX – початок XX ст.). Полтава, 2009. 240 с.
2. Боярцев С. М. История учебных заведений Полтавы до 1917 года. Полтава, 2013. 560 с.
3. Женское образование в России : исторический очерк от времен Владимира святого до кончины императора Николая I. Полтава, 1906. 93 с.
4. Жук В. Н., Фисун М. А. Як зароджувалася музична освіта на Полтавщині? Наш рідний край (з історії освіти на Полтавщині в дореволюційний період): зб. наук. праць. Випуск 12. Полтава : Вид-во «Полтава», 1991. С. 44-50.

5. Охрименко І. В., Пашко М. С., Шемет П. Г. Освіта і виховання на Полтавщині в минулому й сьогодні : історичний екскурс. Полтава, 1998. 164 с.
6. ЦДІАУ, Ф.707, оп. 256, спр. 222, 1913 р., 145 арк.

Т.І. Мизгіна, к. мед.н., викладач

Н.В. Зінченко, викладач

Т.І. Рябека, викладач

Полтавський базовий медичний фаховий коледж

ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ СВІДОМОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЗДОРОВОГО ХАРЧУВАННЯ

Активне впровадження інноваційних технологій в організацію навчального процесу у вищій школі, з одного боку, дає сучасним студентам засвоїти більший обсяг інформації, з іншого – збільшує розумове та психологічне навантаження, що негативно позначається на стані здоров'я сучасної студентської молоді. Упродовж останніх десятиріч відбувається загальне погіршення стану здоров'я населення в розвинутих країнах: поширенням ендокринної патології, зростанням рівня смертності від серцево-судинної патології [4]. Дані, отримані нами за результатами власного дослідження, упродовж 2000 – 2018 років в Полтаві кількість здорових школярів зменшилася майже втричі. Серед випускників шкіл тільки 10,9% осіб було визнано здоровими. У той же час частота виявлення патології у них збільшилася майже в два рази [3].

В умовах реформування освіти та медицини, значно зростає роль викладача медико – біологічних дисциплін у формуванні в молоді парадигми здорового способу життя та залучення молоді до відповідального ставлення до свого здоров'я [2].

Відомо, що харчування є одним з визначальних факторів збереження здоров'я. Нераціональне харчування призводить до виникнення широкого спектру аліментарних захворювань та зниження пристосувальних можливостей організму до різних несприятливих факторів навколишнього середовища. Сучасний характер харчування більшості молоді характеризується порушеним режимом харчування.

В навчальних закладах медичної спрямованості є пріоритетні можливості для формування в студентів уявлення про здорове харчування як складову здорового образу життя [3].

В курсі педіатрії до навчальної програми студентів медичних навчальних закладів входить розділ «Харчування дітей». Спираючись на власний досвід, можемо стверджувати, що матеріали цього розділу викликають в студентів не лише професійну, але й особисту зацікавленість.

В межах теми майбутні фахівці знайомляться із сучасними поглядами щодо харчування дітей, які значно відрізняються від положень, які впроваджувалися наприкінці минулого сторіччя. Викладач привертає увагу студентів до